

Тема: Теорія запобігання злочинності

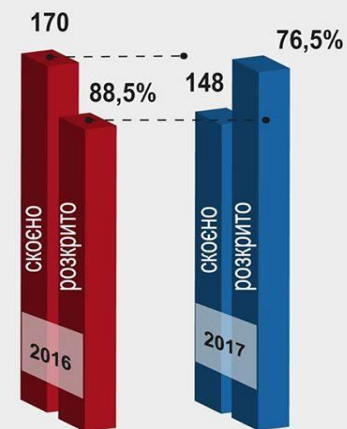
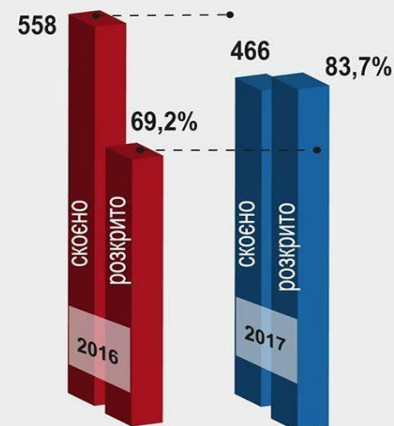
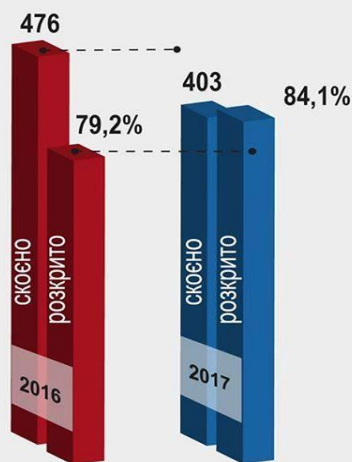
Арсен Аваков: «Результати роботи команди МВС – превенція злочинів і підвищення ефективності розслідування»

РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ:

ПОРІВНЯЛЬНА ДИНАМІКА ЗА ПЕРІОДИ I кв. 2016 – I кв. 2017

194 898

158 202

СКОЄНО
ЗЛОЧИНІВ

УМИСНІ
ВБИВСТВА

ТЯЖКІ ТІЛЕСНІ
УШКОДЖЕННЯ

ТЯЖКІ ТІЛЕСНІ
УШКОДЖЕННЯ ЗІ
СМЕРТЮ

МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ПЛАН ЛЕКЦІЙНОГО ЗАНЯТТЯ:

1. Зарубіжний досвід запобігання злочинності.
2. Поняття, рівні й види запобігання злочинності.
3. Профілактика кримінальних правопорушень як основний засіб запобігання злочинності. Мета, завдання, функції, принципи й межі функціонування.
4. Рівні, види, методи і форми профілактики кримінальних правопорушень.
5. Об'єкти і суб'єкти профілактики злочинності.
6. Класифікація профілактичних заходів.

РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНА ДИНАМІКА ЗА ПЕРІОДИ I кв. 2016 – I кв. 2017

Рекомендована література:

1. Конституція України 1996 року - <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07.10.2010 № 2591-VI - <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993р.// Відомості Верховної Ради України, 1993. - № 35.
4. Закон України «Про запобігання корупції» (від 14.10.2014 року 1700-VII).
5. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (від 14.10.2014 № 1702-VII).
6. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» (від 14.10.2014 № 1699-VII).
7. Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» від 15.02. 1995 року № 62/95-ВР - <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24 січня 1995 року № 20/95-ВР - <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Закон України «Про запобігання і протидію домашньому насильству» від 07 грудня 2017 року № 2229 – VIII. - <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1993 року № 2998-XII - <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Закон України «Про охорону природного навколишнього середовища» від 25.06.1991 № 1264-XII - <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 року № 1835-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - № 40. – Ст. 338.
13. Закон України «Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють (Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї і Протоколу проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітрю) від 4 лютого 2004 року №1433 - IV- <http://zakon.rada.gov.ua>.

Рекомендована література:

14. Концепція реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року, затверджена розпорядженням КМУ від 30.11.2011 року № 1209-р. - <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Постанова Кабінету міністрів України від 8.08.2012 року № 767 « Про затвердження Плану заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року - <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Постанова Кабінету міністрів України від 28.10.2015 року № 877 «Про затвердження положення про Національну поліцію» - zakon.rada.gov.ua;
17. Постанова Верховної Ради України «Про проект Закону України «Про профілактику злочинності» від 31.01.1996 р.
18. Постанова Кабінету міністрів України від 22.08.2018 року № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» - zakon.rada.gov.ua;
19. Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року, затверджена розпорядженням КМУ від 10.10.2018 року № 728 - zakon.rada.gov.ua;
20. Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна - 2020»»- <http://zakon.rada.gov.ua>.
21. Наказ МВС України від 25.06.2001 року № 507 «Про затвердження Настанови про діяльність органів і підрозділів внутрішніх справ України з попередження злочинів» (втратив чинність) - zakon.rada.gov.ua;
22. Наказ МВС України від 28.07.2017 року № 650 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» - zakon.rada.gov.ua; 04.08.2017 року №689 «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України та дільничних офіцерів поліції Національної поліції України» - zakon.rada.gov.ua;
23. Наказ МВС України від 19.12.2017 року (вступив у дію з 12.06.2018 року) № 1044 «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» - <http://zakon.rada.gov.ua>.
24. Наказ МВС України від 3 липня 2017 року № 560 «Про організацію діяльності приймальники-розподільники для дітей органів Національної поліції» - zakon.rada.gov.ua;

Рекомендована література:

25. Наказ МВС України від 08.02.2019 року № 100 « Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події» - zakon.rada.gov.ua;
26. Наказ МВС України від 06.07.2017 № 570 «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції» - zakon.rada.gov.ua;
27. Наказ МВС України від 7 липня 2017 року № 575 «Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні» - zakon.rada.gov.ua;
28. Наказ МВС України від 04.11.2003 року № 1303/203 «Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» - zakon.rada.gov.ua.
29. Наказ МВС від 09.02.2004 року № 133 «Про затвердження інструкції з організації роботи органів внутрішніх справ України щодо забезпеченню взаємодії з населенням та громадськими формуваннями по охороні громадського порядку» - zakon.rada.gov.ua.
30. Наказ МВС від 27.04.2009 № 183 «Про затвердження Інструкції про порядок придбання, видачі та зберігання спеціальних засобів членів громадських формувань з охорони громадського порядку» - zakon.rada.gov.ua.
31. Блувштейн Ю. Д., Зырин М.И., Романов В. В. Профилактика преступлений: Учеб. пособие. - Минск, 1986.
32. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3-х кн. / А. П. Закалюк. – К. : Видавничий Дім “Ін Юре”, 2008. – Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – 424 с.
33. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: Підручник для студентів юрид. спец. вищ. навч. закладів / І.М. Даньшин, В.В. Голіна, О.Г. Кальман, О.В. Лисодєд; За ред. професор. І.М. Даньшина. – Харків: Право, 2003. – 352 с.
34. Кримінологія: Навчальний посібник / О. М. Джужа, В. В. Василевич. О. Г. Колб та ін.; За заг. ред. проф. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2009. – 312 с.
35. Кримінологія: підручник [Текст] / О.М. Джужа, В.В. Василевич, В.В. Черней, С.С. Чернявський та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В.В. Чернея; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.М. Джужі. – Київ: ФОП Маслаков, 2020. – 612 с.
36. Профілактика злочинів: Підручник / О.М.Джужа, В.В.Василевич, О.Ф.Гіда та ін.; За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. О.М.Джужи. – К.: Атіка, 2011. – 720 с.

1. Зарубіжний досвід запобігання злочинності.

США мають три моделі превентивної діяльності:

- модель суспільних установ;
- модель безпеки індивідуума;
- модель впливу через навколишнє середовище.

На федеральному і місцевому рівнях реалізуються програми запобігання кримінальним правопорушенням. Деякі штати залучають громадян до участі у зміцненні правопорядку. Основна форма співпраці у превентивній діяльності поліції і громадськості – обмін інформацією, яка має оперативно-профілактичне значення, за винагороду.

Канада широко практикує участь громадян в патрулюванні:

- **цивільні патрулі спільно з поліцією** - знижують страх перед кримінальними правопорушниками і підтримують відчуття особистої безпеки;
- **контрольні пости навколо виявлених зон підвищеної злочинної активності, особливо в нічний час,** - забезпечують громадську безпеку.

Країни - члени Європейського Союзу виділяють два рівня профілактики злочинів:

- **Соціальна профілактика злочинів**, яка спрямована на зміну несприятливих умов формування особистості людини, особливо мікросередовища і мікросоціальної ситуації.
- **Ситуаційна профілактика злочинів**, яка виходить з того, що окремі категорії кримінальних діянь відбуваються при певних обставинах, в певний час і певних місцях. Сама ситуація стимулює і провокує певні види кримінальних правопорушень (вуличні бійки у кінотеатрах і розважальних закладах, зґвалтування в парках, скверах тощо). Така профілактика зводиться до протидії та припинення кримінальних правопорушень.

Великобританія розробила мінімальні стандарти кримінальної безпеки,

- широко використовується залучення населення до співпраці з поліцією (патрулювання, чергування в найбільш криміногенних районах);
- представникам громадськості практикується безкоштовна видача "поліцейського" обмундирування (без знаків розрізнення і службової атрибутики);
- представникам громадськості видаються засоби радіозв'язку, кийки, наручники, зброя для "бойового" патрулювання на поліцейських автомобілях.

Вся ця діяльність отримує моральну і матеріальну підтримку суспільства і держави.

Німеччина виділяє:

- **Первинну превенцію**, яка спрямована на подолання дефіциту соціальності і позитивної правосвідомості як головної причини кримінальних правопорушень;
- **Вторинну превенцію**, яка здійснюється поліцейськими органами і пов'язана з правовими засобами утримання від кримінальних правопорушень.
- **Третинну превенцію** - це ті профілактичні заходи і засоби, які застосовуються у процесі покарання і ресоціалізації кримінальних правопорушників.

Для координації діяльності з профілактики кримінальних правопорушень у багатьох країнах створені відповідні органи (наприклад, національні ради). Основними їх функціями є:

- збір інформації щодо злочинності;
- планування, виконання та оцінка програм з профілактики кримінальних правопорушень;
- координація діяльності поліції та інших органів, що працюють у цій сфері;
- забезпечення участі громадськості у превентивній діяльності щодо кримінальних правопорушень;
- співпраця із засобами масової інформації у цій сфері;
- науково-дослідницька робота;
- співпраця з законодавчими органами, що визначають політику в галузі боротьби зі злочинністю;
- навчальна підготовка.

Розвинені країни світу широко використовують заходи і засоби профілактики кримінальних правопорушень на різних рівнях:

у практичній діяльності поліції широко пропагується теза про те, що кримінальні правопорушення вчиняються найчастіше тоді, коли потенційний правопорушник зустрічає вразливу, без охорони жертву або об'єкт, а тому превентивні заходи повинні бути спрямовані або на злочинця, або на систему безпеки, або на потенційну жертву (індивідуальна, загальна і віктимологічні профілактика). У цій тріаді особлива увага приділяється охоронній функції профілактики кримінальних правопорушень і цілеспрямованій роботі з населенням, спрямованої на його самозахист.

Поліція у Західній Європі та США широко використовує заходи і засоби віктимологічної профілактики кримінальних правопорушень :

- проводиться цілеспрямована робота з громадськістю з орієнтацією на самозахист: консультування населення, як за допомогою технічних засобів врятувати майно від злодіїв і як, завдяки правильним діям, не стати їх жертвою;
- практикується безкоштовне розповсюдження порад з профілактики злочинів, трансляція по радіо і демонстрація по телебаченню передач з циклу "Кримінальна поліція радить";
- створені спеціальні програми запобігання злочинам кримінальною поліцією, центральною ідеєю якої є наступна формула: будь-який контакт поліцейського з населенням повинен служити інтересам профілактики;
- з'явилося безліч популярних статей і посібників на тему "Як захистити себе, свою сім'ю, своє житло і свою власність від злочинних посягань»;
- реалізуються програми захисту потерпілих і свідків у кримінальних справах;

- сформувалися асоціації потерпілих від злочинів - "асоціації сусідів", члени яких патрулюють мікрорайони та селища і при необхідності викликають поліцейські патрулі;
- у всіх навчальних закладах - від початкової школи до вузів - проводяться заняття з прикладної віктимології, окрім лекцій організовуються спеціальні тренінги з освоєння прийомів самозахисту і вироблення навичок раціональної поведінки в екстремальних ситуаціях;
- реалізується архітектурний напрямок у практиці профілактики злочинів, адже дослідження свідчать, що у житлових висотках вчиняється у сім разів більше кримінальних правопорушень, ніж в малоповерхових будинках. А архітектурний стиль великих міст в цілому нерідко ініціює кримінальне правопорушення або полегшує їх вчинення. Ці фактори стали враховувати в практиці містобудування при виконанні наступних робіт: розширення обсягу будівництва малоповерхових котеджів; скорочення кількості тупиків, прохідних дворів, підвалів і підземних проходів; знесення будинків, що визначають "криміногенний ландшафт". **Наприклад, у Лондоні жителям криміногенного кварталу Стоунбрідж Міністерство житлового будівництва виділило по 1 тис. Фунтів стерлінгів для обладнання кожної квартири цього кварталу системою сигналізації та іншими засобами захисту.**

У Західній Європі та США величезна увага приділяється превентивним заходам, спрямованим на попередження насильства в суспільстві. Так, Адміністрація Президента США прийняла федеральну програму морального оздоровлення американського суспільства. Основними елементами цієї програми є:

- формування ненасильницьких установок і навичок у підростаючого покоління;
- підтримка місцевих громад у запобіганні насильства;
- припинення насадження расової та культурно-національної ворожнечі;
- обмеження поширення зброї серед громадян;
- ідеологічне та матеріальне стимулювання оздоровлення сімейного способу життя;
- рекомендації засобам масової інформації щодо скорочення реклами насильства і проведення пропаганди, яка сприяла скороченню насильства;
- проведення наукових досліджень, присвячених виявленню умов, в яких попередження злочинів здійснюється найбільш успішно.

Потрібно відзначити, що програми боротьби з насильством розробляються в рамках двох основних напрямків профілактики злочинів, прийнятих в США:

- ❖ соціального реформування;**
- ❖ клінічної кримінології.**

Крім цих моделей в практиці профілактики злочинності в останні роки досить популярними стають заходи:

- ❖ пов'язані з реформою поліцейської системи;**
- ❖ використанням досягнень науки.**

Заходи пов'язані з реформою поліцейської системи:

- ❖ відхід від каральної політики та підтримка стратегій соціальної поліцейської діяльності;
- ❖ акцент на демонстрацію присутності поліцейських в житлових районах;
- ❖ відмова, значною мірою, від використання автомобілів, щоб бути ближче до людей, та використання у своїй роботі велосипедів або пішого патруля;
- ❖ приділення значної уваги усуненню причин і умов злочинів;
- ❖ припинення актів вандалізму;
- ❖ превентивне вирішення конфліктних ситуацій у сім'ї;
- ❖ формування довірчих відносин між поліцією і громадянами.

Заходи досягнення використання досягнень науки, особливо перспективними визнаються:

- ❖ застосування лазерної та іншої оптичної техніки з метою контролю за рухом транспорту, наркотиків, зброї тощо;
- ❖ удосконалення методик складання соціально-психологічного портрета кримінального правопорушника за характерними ознаками злочину і обстановці на місці його вчинення;
- ❖ підвищення рівня інформаційного забезпечення запобігання і припинення кримінальних правопорушень.

У США створені:

- ❖ Національний центр інформації про кримінальні правопорушення;
- ❖ Уніфікована система обліку і реєстрації кримінальних правопорушень;
- ❖ Автоматизована система ідентифікації відбитків пальців.

2. Поняття, рівні й види запобігання злочинності.

Запобігання злочинності може трактуватися :

- у вузькому (кримінально-правовому);
- у широкому (кримінологічному) змісті.

Кримінально-правове запобігання злочинності - інститут, що описаний у нормах відповідних наук, вимоги якого підлягають запровадженню у життя головним чином у процесі призначення й виконання покарання.

Визначена ідея запобігання злочинності пронизує всю систему кримінально-правових і кримінально-виконавчих інститутів (приватна й загальна превенція, загальне й приватне запобігання). Нерідко ця ідея навіть пов'язується із виправленням засуджених, запобіганням рецидиву кримінальних правопорушень.

Запобігання злочинності (кримінологічне)
- історично надбана та така, що розвивається у нових соціальних умовах, система об'єктивних і суб'єктивних передумов зменшення злочинності, а також комплекс державних і громадських заходів, спрямованих на припинення, нейтралізацію (усунення) причин і умов, що породжують дане явище й сприяють його існуванню у суспільстві.

Види (рівні) запобігання злочинності :

- **Загальносоціальний** - *вся соціально позитивна діяльність суспільства й держави (політична, економічна, моральна й ін.), що створює основу для зменшення негативних і антигромадських проявів у суспільстві ;*
- **Спеціально-кримінологічний** - *діяльність державних, громадських та інших органів і організацій, безпосередньо покликаних виявляти причини й умови правопорушень, вживати заходів щодо їх усунення, а також до осіб, від яких можна чекати протиправних учинків.*

3. Профілактика кримінальних правопорушень як основний засіб запобігання злочинності. Мета, завдання, функції, принципи й межі функціонування.

Профілактика кримінальних правопорушень - особливий вид соціального управління, покликаний забезпечити безпеку правоохоронюваних цінностей, який полягає у розробці і реалізації цілеспрямованих заходів щодо виявлення і усунення причин та умов злочинності, а також здійснення профілактичного впливу на осіб, схильних до протиправної поведінки.

Профілактика являє собою специфічний вид соціальної діяльності, у якому можна виділити два аспекти: практично-перетворювальний і науково-теоретичний. У першому випадку профілактика розглядається як вид соціальної практики, у другому — як теоретична концепція.

Профілактика не тільки певний зв'язок ідей, теоретичних положень, а діяльність відповідних суб'єктів, що практично діють у тих або інших умовах. Це — своєрідний синтез двох концепцій:

- 1. Теоретична** - у процесі профілактики відповідним чином перетвориться у другу, визначаючи різні напрями й види профілактичної діяльності на практиці;
- 2. Практична** - охоплює весь процес організації й здійснення профілактики кримінальних та інших правопорушень — керування, координацію, планування, форми, методи і т.д. Цей процес має свою сферу дії.

У загальносоціалній системі профілактики є основним напрям - профілактика антигромадської (кримінальної) поведінки, який поділяється на такі напрями:

- **моральна профілактика** - з одного боку, спрямована проти тих явищ соціального життя, які детермінують порушення норм суспільної моралі; з іншого боку, така профілактика виступає як один із засобів правильної соціальної орієнтації членів суспільства, вірного морального компаса й стимулу поведінки;
- **правова профілактика** - спрямована на недопущення різних правопорушень, будь-яких норм права.

Основними цілями й завданнями моральної профілактики є:

- формування у членів суспільства моральної здатності до саморегуляції;
- правильного засвоєння норм моралі;
- неухильного виконання цих норм у своїй поведінці, учинках і діях.

Систему профілактики злочинності утворюють:

- кримінально-правова;
- кримінально-процесуальна;
- криміналістична;
- кримінально-виконавча;
- кримінологічна.

Основні функції профілактики злочинів:

- **запобіжно-регулятивна функція;**
- **охоронна функція;**
- **виховна функція;**
- **ідеологічна функція;**
- **прогностична функція.**

Основні цілі профілактики злочинності:

- обмеження впливу негативних обставин, взаємопов'язаних з причинами та умовами злочинності;
- вплив на причини кримінальних проявів та їх умови;
- вплив на негативні обставини безпосереднього соціального оточення (мікросередовище) особи, що формують мотивацію кримінальної поведінки;
- вплив на особу, здатну завдяки громадському способу життя скоїти кримінальне правопорушення або продовжити кримінальну діяльність.

Основні завдання профілактики злочинів:

- систематичне виявлення і аналіз явищ, процесів, факторів, ситуацій, що сприяють кримінальним правопорушенням;
- вивчення протиріч і конфліктів, що призводять до виникнення та реалізації кримінальних намірів, а також до формування особи правопорушника;
- постійне виявлення осіб, від яких можна чекати вчинення кримінальних правопорушень, їх вивчення і активний профілактичний вплив на них;
- усунення або нейтралізація явищ, що сприяють кримінальній поведінці.

Принципи профілактики злочинності:

- демократизму;
- соціальної справедливості та гуманізму;
- комплексності;
- диференціації і індивідуалізації;
- своєчасності та необхідної достатності;
- наукової обґрунтованості;
- законності;
- економічної доцільності.

4. Рівні, види, методи і форми профілактики кримінальних правопорушень.

Рівні профілактики кримінальних правопорушень (за О.М. Яковлевим):

- загальносоціальна профілактика, тобто профілактична діяльність, що здійснюється у суспільстві в цілому;
- профілактика у соціальних групах і колективах;
- індивідуальна профілактика (рання і безпосередня).
- профілактика на регіональному і галузевому рівнях (Блувштейн Ю. Д., Зирін М.І., Романов В. В.)

Поділ профілактики кримінальних правопорушень (за Г. А. Аванесов):

- загальна;
- спеціальна;
- індивідуальна,

а також:

- моральна;
- кримінально-правова;
- кримінологічна та спеціальна.

Поділ профілактики школою кримінології

НАВС:

- **загальна профілактика**, яка включає в себе як загальносоціальну, так і спеціально-кримінологічну профілактику злочинності;
- **індивідуальна профілактика**, яка поділяється чотири рівні:
 - рання профілактика;
 - безпосередня профілактика;
 - профілактика на етапі формування злочинної поведінки (пенітенціарна);
 - профілактика рецидиву (постпенітенціарна).

Загальносоціальна профілактика злочинності - комплекс перспективних соціально-економічних і культурно-виховних заходів, спрямованих на подальший розвиток та вдосконалення суспільних відносин і усунення або нейтралізацію разом з тим причин та умов злочинності.

Спеціально-кримінологічна профілактика злочинності - сукупність заходів спеціально направлених і цілеспрямованих на боротьбу зі злочинністю, які здійснюються органами, підприємствами, організаціями, установами, що мають функції, закріплені у нормативно-правових актах, пов'язані з цією боротьбою.

Індивідуальна профілактика злочинності

- система цілеспрямованого, організованого, з урахуванням педагогічних вимог виховного впливу на свідомість, почуття, волю особи, що профілакується, з метою усунення, нейтралізації, блокування у неї негативних і, одночасно, формування позитивних якостей, стереотипів і звичок законослухняної поведінки.

Види індивідуальної профілактики злочинності (залежно від стадії генезу особи кримінального правопорушника) :

- рання профілактика;
- безпосередня профілактика;
- профілактика на етапі злочинної поведінки (пенітенціарний вид);
- профілактика рецидиву (постпенітенціарний вид).

Методи профілактики злочинності:

- **переконання;**
- **примусу.**

Основними формами профілактичної діяльності

Національної поліції України є:

- повна реєстрація і своєчасне розкриття кримінальних проступків і злочинів, а також розшук осіб, які їх вчинили;
- ведення справ профілактичного обліку на осіб, схильних до скоєння кримінальних та інших правопорушень;
- індивідуальні бесіди з особами, схильними до правопорушень;
- вжиття необхідних заходів до осіб, схильних до правопорушень (попередження, штраф, амін. арешт, конфіскація, позбавлення прав, направлення на примусове лікування, встановлення адміністративного нагляду, притягнення до кримінальної відповідальності);
- проведення різноманітних рейдів з метою затримання правопорушників;
- виявлення причин і умов злочинності та їх усунення;
- розробка комплексних планів запобігання злочинності на території обслуговування;
- інформування державних органів про стан злочинності, причини та умови, що її детермінують;
- координація діяльності і надання методичної допомоги громадським формуванням у справі попередження правопорушень;
- проведення правової пропаганди серед населення.

5. Об'єкти і суб'єкти профілактики злочинності.

«АНТИКОРУПЦІЙНІ» ІНСТИТУЦІЇ

АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Виконання в разі потреби функцій державного нагляду за діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування, у тому числі щодо: проведення інформаційно-аналітичних досліджень.

Нагляд за діяльністю державних органів та органів місцевого самоврядування, у тому числі щодо: проведення інформаційно-аналітичних досліджень.

На виконання функцій державного нагляду за діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування, у тому числі щодо: проведення інформаційно-аналітичних досліджень.

На виконання функцій державного нагляду за діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування, у тому числі щодо: проведення інформаційно-аналітичних досліджень.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

АНТИКОРУПЦІЙНЕ АГЕНТСТВО

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

СПЕЦІАЛІЗОВАНА АНТИКОРУПЦІЙНА ЦЕНТРА

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

Надання інформаційної підтримки органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо виявлення, розслідування та протидії корупційним злочинам.

НАБУ - державний правоохоронний орган, основні завдання якого: попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, вчинених вищими посадовими особами, а також запобігання вчиненню нових.

НАЗК - центральний орган виконавчої влади України з спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізацію державної антикорупційної політики. Він є відповідальним перед Верховною Радою України і підзвітним Кабінету Міністрів України.

Об'єкт профілактичної діяльності – це окремі або сукупність різних (за генезою, сферою, формами та інтенсивністю прояви) негативних явищ та процесів реальної дійсності матеріального чи духовного характеру, що призводять до виникнення причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних провипорушень.

Об'єкти профілактики:

- уражені недоліками суспільні відносини в системі формування людини;
- різні за походженням негативні традиції, стереотипи поведінки, найбільш поширені негативні звички людей;
- окремі особи, групи осіб, які вчиняють протиправні вчинки та допускають протиправну поведінку;
- сукупність конкретних соціальних негативних явищ, процесів, недоліків у різних сферах життя, що детермінують злочинну поведінку і вчинення конкретного кримінального проступку чи злочину;
- окремі негативні особистісні властивості людини, які провокують кримінальне правопорушення або сприяють його вчиненню.

Суб'єктами профілактики злочинності є державні органи, органи виконавчої влади, адміністрації державних, колективних та приватних підприємств, установ, організацій, громадські організації й утворення, приватні розшукові та охоронні установи, соціальні групи, службові особи та окремі громадяни, які здійснюють таку діяльність, і на яких законом покладено завдання і функції щодо виявлення, усунення, послаблення, нейтралізації причин і умов, що сприяють існуванню і розповсюдженню злочинності в цілому, її окремих видів та вчиненню кримінальних правопорушень.

6. Класифікація профілактичних заходів.

Класифікація профілактичних заходів за наступними критеріями:

- за соціальним рівнем профілактичної діяльності;
- за об'ємом;
- за територіальним масштабом;
- за суб'єктом профілактики;
- за об'єктом профілактики;
- за направленістю та змістом впливу;
- інші.

За соціальним рівнем профілактичної діяльності заходи поділяються на:

- загальносоціальні заходи;
- спеціально-кримінологічні заходи;
- індивідуальні заходи.

За об'ємом профілактичної діяльності заходи поділяються на:

- **загальні профілактичні заходи** - направлені на виявлення, усунення, ослаблення та нейтралізацію причин та умов злочинності в цілому або її окремих видів. Натомість вони орієнтовані на широке коло об'єктів впливу – ситуацій і осіб (наприклад, система заходів щодо боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів);
- **спеціальні профілактичні заходи** - здійснюються щодо груп ситуацій або групи осіб, які виділені за відповідною родовою ознакою (наприклад, профілактика щодо осіб, схильних до вчинення кримінальних правопорушень, які зловживають алкоголем, наркотиками тощо);
- **індивідуальні профілактичні заходи** - направлені на усунення неблагоприємного впливу на конкретну особу, що можуть призвести до формування у неї антисуспільної і кримінальної поведінки тощо.

За територіальним масштабом здійснення профілактичні заходи поділяються:

- загальнодержавні, що проводяться серед населення країни;
- місцеві, що здійснюються у межах району, населеного пункту;
- у межах певного відомства або стосовно певних прошарків населення (наприклад, серед неповнолітніх, безробітних; силами працівників органів і підрозділів Національної поліції, прокуратури, Державної податкової служби, тощо);
- у малих соціальних групах (на підприємствах, в установах, організаціях, сім'ях, неформальних групах);
- стосовно окремих осіб.

За конкретним змістом розрізняють такі заходи профілактики:

- економічні;
- соціальні;
- ідеологічні;
- технічні;
- організаційні;
- правові.

Дякуємо за увагу !!!

Презентацію підготував:

Расюк Едуард Вікторович

професор кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого
права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент,
підполковник поліції